Ceturtdiena, 2021. gada 11. marts

P9_TA(2021)0081

Ģenētiski modificēta kukurūza MZIR098(SYN-ØØØ98-3)

Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificēto kukurūzu MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (D070620/02 – 2021/2554(RSP))

(2021/C 474/07)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificēto kukurūzu MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (D070620/02,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulu (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību ([1]) un jo īpaši tās 7. panta 3. punktu un 19. panta 3. punktu,

— ņemot vērā Komisijas 2013. gada 3. aprīļa Īstenošanas regulu (ES) Nr. 503/2013 par ģenētiski modificētas pārtikas un barības atļauju pieteikumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 un par Komisijas Regulas (EK) Nr. 641/2004 un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1981/2006 grozījumiem ([2]),

— ņemot vērā to, ka Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā minētā Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgā komiteja 2021. gada 11. janvāra balsojuma rezultātā nolēma atzinumu nesniegt,

— ņemot vērā 11. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ([3]),

— ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) 2020. gada 28. maijā pieņemto atzinumu, kas publicēts 2020. gada 26. jūnijā ([4]),

— ņemot vērā savas iepriekšējās rezolūcijas, ko ir pieņēmis, iebilstot pret atļauju izmantot ģenētiski modificētus organismus (ĢMO) ([5]),

---

([1]) OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.
([2]) OV L 157, 8.6.2013., 1. lpp.
([3]) OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.
([4]) *Scientific Opinion of the EFSA Panel on Genetically Modified Organisms on the assessment of genetically modified maize MZIR098 for food and feed uses, under Regulation (EC) No 1829/2003* [zinātniskais atzinums, ko par ģenētiski modificētās kukurūzas MZIR098 izmantošanu pārtikā un dzīvnieku barībā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1829/2003 sniegusi *EFSA* Ekspertu grupa ģenētiski modificētu organismu jautājumos; pieejams tikai angļu valodā] (application EFSA-GMO-DE-2017-142), EFSA Journal 2020; 18(6):6171, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2020.6171
([5]) Astotajā sasaukumā Parlaments pieņēma 36 rezolūcijas, iebilstot pret atļauju izmantot ĢMO. Turklāt devītajā sasaukumā Parlaments ir pieņēmis turpmāk minētās rezolūcijas.
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0028).
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0029).

— ņemot vērā Reglamenta 112. panta 2. un 3. punktu,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

---

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs vai četras atsevišķas modifikācijas MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 un DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0030).

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu *LLCotton25* (ACS-GHØØ1-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0054).

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 89788 (MON-89788-1), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0055).

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un apakškombinācijas MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un NK603 × DAS-40278-9, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0056).

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi, trīs, četri vai pieci no vienkāršiem transformācijas notikumiem Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 un GA21, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0057).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 14. maija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0069).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ar kuru atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1111 (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0291).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0292).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi, trīs vai četri no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0293).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0365).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un MON 87411, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0366).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0367).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 88017 (MON-88Ø17-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0368).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 (MON-89Ø34-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0369).

Ceturtdiena, 2021. gada 11. marts

A. tā kā 2017. gada 25. aprīlī uzņēmums "*Syngenta Crop Protection NV/SA*" (turpmāk — pieteikuma iesniedzējs) saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1829/2003 5. un 17. pantu iesniedza pieteikumu par atļauju laist tirgū pārtiku, pārtikas sastāvdaļas un dzīvnieku barību, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZIR098 (turpmāk — ĢM kukurūza), no tās sastāv vai ir no tās ražota; tā kā pieteikums attiecas arī uz atļauju laist tirgū produktus, kas satur ĢM kukurūzu vai no tās sastāv un ko nav paredzēts izmantot pārtikas un dzīvnieku barības, bet gan citām vajadzībām, izņemot audzēšanu;

B. tā kā 2020. gada 28. maijā *EFSA* pieņēma labvēlīgu atzinumu, kas publicēts 2020. gada 26. jūnijā;

C. tā kā ĢM kukurūza ir modificēta tā, lai augs būtu tolerants pret herbicīdiem, kas satur glufozinātu (turpmāk — papildu herbicīds), kā arī izstrādātu divus insekticīdus proteīnus (Bt jeb Cry toksīnus) — eCry3.1Ab un mCry3A, kas ir toksiski dažiem cietspārņu kāpuriem (*coleopteran larvae*), kuri barojas ar kukurūzu ([6]);

D. tā kā Regulā (EK) Nr. 1829/2003 ir noteikts, ka ģenētiski modificēta (ĢM) pārtika vai dzīvnieku barība nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un vidi un ka Komisijai lēmums ir jāsagatavo, ņemot vērā visus attiecīgos Savienības tiesību aktu noteikumus un citus leģitīmus faktorus, kas ir būtiski konkrētā jautājuma izskatīšanai;

E. tā kā atbilstoši Īstenošanas regulai (ES) Nr. 503/2013 ir jānovērtē, vai paredzamās lauksaimniecības darbības ietekmēs pētīto galējo punktu ekspresiju; tā kā saskaņā ar minēto īstenošanas regulu tas ir sevišķi svarīgi pret herbicīdiem tolerantu augu gadījumā; tā kā dažādajām vietām, kas izraudzītas lauka izmēģinājumiem, turklāt ir arī jāatspoguļo dažādie meteoroloģiskie un agronomiskie apstākļi, kuros kultūraugs ir audzējams;

Trūkst datu par gēnu ekspresiju un auga sastāvu

F. tā kā lauka izmēģinājumi ĢM kukurūzas sastāva un agronomiskai novērtēšanai ir veikti ASV un tikai astoņās vietās, bet ne citās kukurūzas ražošanas ziņā svarīgās teritorijās, piemēram, Brazīlijā, Argentīnā, Paragvajā vai Urugvajā; tā kā ir izmantoti dati tikai par vienu gadu, proti, par 2013. gadu, lai sagatavotu datus par attiecīgajiem meteoroloģiskajiem apstākļiem, kuros konkrēto augu var audzēt; tā kā glufozinātu nav izmantots lielās devās kā papildu herbicīds, kā tam vajadzētu būt, ņemot vērā nezāļu aizvien lielāku rezistenci;

G. tā kā *EFSA* nav pieprasījusi papildu pētījumus, piemēram, lauka izmēģinājumus, kas bijuši ilgāki par vienu sezonu un veikti citos kukurūzas ražošanas reģionos; tā kā nav iegūti arī dati par to ekstremālākiem vides apstākļiem — piemēram, tiem, kas veidojas klimata pārmaiņu ietekmē —, lai gan fakti liecina, ka vides faktori var ietekmēt Bt toksīna ekspresiju ([7]);

Trūkst glufozināta atlieku analīzes

H. tā kā glufozinātu ir klasificēts kā reproduktīvajai sistēmai toksiska 1.B kategorijas viela un tāpēc tam piemērojami Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1107/2009 noteiktie izslēgšanas kritēriji ([8]); tā kā termiņš atļaujai izmantot Savienībā glufozinātu beidzās 2018. gada 31. jūlijā ([9]);

I. tā kā pētījumi liecina, ka glufozinātu var nopietni ietekmēt mikrobiomu ([10]), un tāpēc vispirms būtu jāizvērtē visas pārtikas un dzīvnieku barības Bt toksīnu hroniskais toksiskums (jauktais toksiskums) zarnām gadījumos, kad kultūraugi ir apsmidzināti ar glufozinātu, un tikai pēc tam var nonākt pie secinājumiem par ietekmi uz veselību un par pārtikas nekaitīgumu;

([6]) *EFSA* atzinums, 1. lpp.

([7]) Skatīt, piemēram, Trtikova, M., Wikmark, O.G., Zemp, N., Widmer, A., Hilbeck, A. *Transgene expression and Bt protein content in transgenic Bt maize (MON810) under optimal and stressful environmental conditions* [par transgēnu ekspresiju un Bt proetīna saturu transgēnu Bt kukurūzā (MON810) optimālos un saspīlētos vides apstākļos; publikācija pieejama tikai angļu valodā], Plos ONE, 2015:10(4): e0123011, https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0123011.

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regula (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.).

([9]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79.

([10]) Skatīt, piemēram, https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389420301400?via%3Dihub.

J. tā kā tiek uzskatīts, ka *EFSA* Ekspertu grupai ģenētiski modificētu organismu jautājumos (turpmāk — *EFSA* ĢMO ekspertu grupa) nav pienākuma novērtēt ĢM augos konstatētās herbicīdu atliekas un herbicīdu noārdīšanās produktus, kā arī to mijiedarbību ar Bt toksīniem, un tāpēc šādas novērtēšanas ĢMO atļaujas piešķiršanas procesā nav;

Neatbildēti jautājumi par Bt toksīniem

K. tā kā nekaitīguma pētījumu vajadzībām ir izmantoti ar *Escherichia coli (E-coli)* iegūti eCry3.1Ab un mCry3A proteīni, nevis paša ĢM auga izstrādātie proteīni ([11]), un tas nozīmē, ka toksiskās darbības novērtējums ir balstīts uz pieņēmumu par *E-coli* izstrādāto Bt toksīnu un paša auga izstrādāto Bt toksīnu ekvivalenci; tā kā viena no dalībvalstu kompetentajām iestādēm uzskata — lai adekvāti ņemtu vērā sinerģisko iedarbību, novērtējumu pamatā nedrīkst būt tikai tie testi, kas veikti ar mikroorganismu sistēmās izstrādātiem transgēnu Bt toksīniem ([12]);

L. tā kā toksiskuma testus, kas veikti ar izolētiem proteīniem, turklāt var uzskatīt par maznozīmīgiem, jo Bt toksīni ĢM kultūraugos — tādos kā kukurūza, kokvilna un sojas pupas, — būtībā ir toksiskāki par izolētiem Bt toksīniem; tā kā iemesls tam ir auga šūnās esošie proteāzes inhibitori, kas aizkavē Bt toksīnu noārdīšanos, un tādējādi šie toksīni kļūst vēl toksiskāki; tā kā šī parādība ir konstatēta vairākos zinātniskos pētījumos, tostarp vienā no pētījumiem, kuru pirms 30 gadiem veica uzņēmums "*Monsanto*" un kurā tika konstatēts, ka pat ārkārtīgi zema proteāzes inhibitoru līmeņa klātbūtne palielina Bt toksīnu toksiskumu līdz pat 20 reizēm ([13]);

M. tā kā šāda veida ietekme *EFSA* veiktajos riska novērtējumos nekad nav ņemta vērā, kaut gan tas ir būtisks faktors visiem Bt augiem, ko atļauts Savienībā importēt vai audzēt; tā kā nevar izslēgt riskus, ko šāds paaugstināts toksiskums proteāzes inhibitoru un Bt toksīnu mijiedarbības rezultātā rada cilvēkiem un dzīvniekiem, kas lieto pārtiku un barību, kura satur Bt toksīnus;

N. tā kā vairākos pētījumos ir konstatēts, ka Bt toksīnu iedarbības rezultātā ir iespējama blakusietekme uz imūnsistēmu un ka dažiem Bt toksīniem var būt palīgvielai raksturīgās īpašības ([14]), proti, nonākot saskarē ar citiem proteīniem, tie var palielināt šo citu proteīnu alerģiskumu;

O. tā kā tiek uzskatīts, ka *EFSA* ĢMO ekspertu grupai nav pienākuma novērtēt herbicīdu atlieku un to metabolītu iespējamo mijiedarbību ar Bt toksīniem, un tāpēc riska novērtēšanas procesā tas netiek darīts; tas ir problemātiski, jo ir zināms, ka atliekas, kuras veidojas pēc apsmidzināšanas ar glufozinātu, negatīvi ietekmē mikrobiomu, un tādēļ tas kombinācijā ar Bt toksīniem var, piemēram, veicināt spēcīgāku imūnreakciju ([15]);

Bt kultūraugi: ietekme uz nemērķa organismiem un lielāka rezistence

P. tā kā atšķirībā no insekticīdiem ĢM Bt kultūraugu izmantošanas gadījumā, ja iedarbība ir apsmidzināšanas laikā un noteiktu laiku pēc tam, gan mērķa, gan nemērķa organismi ir pakļauti pastāvīgai Bt toksīnu iedarbībai;

([11]) *EFSA* atzinums, 10. lpp.

([12]) Dalībvalstu piezīmes, pieejamas *EFSA* jautājumu reģistrā (references Nr. EFSA-Q-2017-00398): https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions, 21. lpp.

([13]) MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L. *Potentiation of Bacillus thuringiensis insecticidal activity by serine protease inhibitors* [par *Bacillus thuringiensis* insekticīdu aktivitātes potencēšanu ar serīna proteāzes inhibitoriem; publikācija pieejama tikai angļu valodā], Journal of Agricultural and Food Chemistry 1990, 38, pp. 1145-1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051.

([14]) Ieskatam: Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L. *An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals* [pārskats par *Bacillus thuringiensis* Cry toksīnu drošumu un bioloģisko iedarbību uz zīdītājiem; pieejams tikai angļu valodā], Journal of Applied Toxicology, May 2016, 36(5), pp. 630-648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([15]) Parenti, M.D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C. *Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins* [literatūras apskats proteīnu imunogenitātes novērtējuma atbalstam; pieejams tikai angļu valodā], EFSA Supporting Publications, January 2019, 16(1): 1551, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551.

Q. tā kā pieņēmumu, ka Bt toksīniem ir raksturīgs viens uz konkrētu mērķi vērsts iedarbības veids, vairs nevar uzskatīt par pareizu un nevar izslēgt ietekmi uz nemērķa organismiem ([16]); tā kā tiek ziņots, ka iedarbība daudzējādā ziņā ietekmē aizvien vairāk nemērķa organismu; tā kā vienā no jaunākajiem pārskatiem ir minētas 39 zinātniski recenzētas publikācijas, kurās konstatēts, ka Bt toksīni ļoti negatīvi ietekmē daudzas nemērķa sugas ([17]);

R. tā kā Bt toksīnu iedarbība ar Bt kultūraugu importu saistītos izšļakstīšanās, atkritumu un kūtsmēslu rašanās procesos varētu skart vairākus nemērķa organismus; tā kā riska novērtējumā nav analizēta ietekme uz nemērķa organismiem;

S. tā kā riska novērtējumā nav ņemts vērā, ka mērķa kaitēkļiem veidojas rezistence pret Bt toksīniem, un tas, iespējams, nozīmē, ka tiks izmantoti videi mazāk droši pesticīdi vai tie tiks izmantoti lielākās devās un ka palielināsies pieteikumu skaits ĢM kultūru izmantošanai audzēšanas valstī; tā kā ASV Vides aizsardzības aģentūra plāno nākamo trīs līdz piecu gadu laikā pakāpeniski izskaust vairākus Bt kukurūzas hibrīdus, kā arī dažas Bt kokvilnas šķirnes, jo šo kultūraugu gadījumā palielinās insektu rezistence ([18]);

T. tā kā tiek apgalvots, ka Bt kultūraugu izmantošanas rezultātā insekticīdu izmantošana samazinās, un tomēr kādā nesen ASV publicētā pētījumā ([19]) ir konstatēts, ka vairākās analīzēs par Bt kultūraugu ietekmi uz pesticīdu izmantošanas praksi, šķiet, nav ņemta vērā sēklu apstrāde, un tāpēc secinājumi par insekticīdu izmantošanu mazākā apjomā (sevišķi par mazāku apstrādāto platību) saistībā ar Bt kultūraugiem, iespējams, ir pārspīlēti;

U. tā kā Savienība ir Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (turpmāk — ANO KBD) līgumslēdzēja puse, un tas skaidri liecina, ka gan eksportētājām, gan importētājām valstīm ir starptautiski pienākumi attiecībā uz bioloģisko daudzveidību;

Dalībvalstu piezīmes

V. tā kā trīs mēnešu apspriešanās periodā dalībvalstis iesniedza *EFSA* daudz kritisku piezīmju ([20]); tā kā šīs kritiskās piezīmes cita starpā ir arī par to, ka ar datiem, kuri iesniegti par lauka izmēģinājumiem, nepietiek, lai konstatētu, ka izmēģinājuma vietas ir reprezentatīvas agronomiskās prakses vai abiotisko (piemēram, augsnes mitruma un auglības) un biotisko faktoru (piemēram, dominējošās kaitēkļu un slimību slodzes un nezāļu profilu) ziņā, ka salīdzinošās analīzes tvērums ir pārāk šaurs, jo nav ņemta vērā glufozināta izmantošana ĢM kukurūzai, ka ar monitoringa plānu nepietiek, lai novērstu ĢM kukurūzas iespējamo ietekmi uz vidi, ka ar pētījumiem, kas saņemti no pieteikuma iesniedzēja, nepietiek, lai secinātu, ka iedarbība uz vidi un līdz ar to ietekme uz nemērķa organismiem būs niecīga, un ka nav iespējams nonākt pie galīgā slēdziena par visas pārtikas un dzīvnieku barības ilgtermiņa reproduktīvo vai ontoģenēzes ietekmi;

Savienības starptautisko saistību izpilde

W. tā kā Regulā (EK) Nr. 1829/2003 ir noteikts, ka ĢM pārtika vai dzīvnieku barība nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un vidi un ka Komisijai lēmums ir jāsagatavo, ņemot vērā visus attiecīgos Savienības tiesību aktu noteikumus un citus leģitīmus faktorus, kas ir būtiski konkrētā jautājuma izskatīšanai; tā kā šādiem leģitīmiem

---

([16]) Skatīt, piemēram, Hilbeck, A., Otto, M. *Specificity and combinatorial effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment* [par *Bacillus thuringiensis* Cry toksīnu specifiskumu un kombinēto ietekmi, vērtējot ĢMO radīto risku videi; publikācija pieejama tikai angļu valodā], Frontiers in Environmental Science 2015, 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([17]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T. *Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design* [par insekticīdiem Bt kultūraugiem un *EFSA* pieeju ĢM Bt augu radītā riska novērtējumam, kas būtībā ir nepareiza; publikācija pieejama tikai angļu valodā], RAGES 2020, p. 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf.

([18]) https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn

([19]) Douglas, M.R., Tooker, J.F. *Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops* [par sēklu plaša mēroga apstrādi, kas veicinājusi neonikotinoīdu insekticīdu izmantošanas strauju pieaugumu un augu preventīvu aizsardzību ASV laukaugu saimniecībās; publikācija pieejama tikai angļu valodā], Environmental Science and Technology 2015, 49, 8, pp. 5088-5097, https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g.

([20]) Dalībvalstu piezīmes, pieejamas *EFSA* jautājumu reģistrā (references Nr. *EFSA*-Q-2017-00398): https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions.

faktoriem būtu jāietver arī Savienības pienākumi saskaņā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM), Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām un ANO KBD;

X. tā kā 2017. gada ziņojumā, ko sagatavojis ANO īpašais referents jautājumos par tiesībām uz pārtiku, ir konstatēts, ka tieši jaunattīstības valstīs bīstami pesticīdi katastrofāli ietekmē veselību ([21]); tā kā saskaņā ar IAM 3.9. apakšmērķi līdz 2030. gadam būtu jāpanāk, ka ievērojami samazinās to nāves un saslimšanas gadījumu skaitu, kurus izraisa bīstamas ķīmiskas vielas un gaisa, ūdens un augsnes piesārņojums un kontaminācija ([22]); tā kā līdz ar atļauju importēt ĢM kukurūzu palielinātos pieprasījums pēc šī kultūrauga, apstrādāta ar herbicīdu, kas ir reproduktīvajai sistēmai toksiska viela un ko Savienībā vairs nav atļauts izmantot, un tādējādi iedarbībai vairāk būtu pakļauti darba ņēmēji trešās valstīs; tā kā pret herbicīdiem tolerantu ĢM kultūraugu gadījumā bažas jo īpaši rada lielāka iedarbība uz darba ņēmējiem, rēķinoties ar herbicīdu apjomīgāku izmantošanu;

Nedemokrātiska lēmumu pieņemšana

Y. tā kā Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā minētā Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgā komiteja 2021. gada 11. janvāra balsojuma rezultātā nolēma atzinumu nesniegt, un tas nozīmē, ka atļaujas piešķiršana neguva dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalstu; tā kā 13 dalībvalstis (pārstāv 35,52 % no Savienības iedzīvotājiem) balsoja pret atļaujas piešķiršanu, savukārt par balsoja tikai 10 dalībvalstis (ar iedzīvotāju pārstāvības 27,49 % īpatsvaru); tā kā 4 dalībvalstis (ar iedzīvotāju pārstāvības 37 % īpatsvaru) balsojumā atturējās;

Z. tā kā Komisija atzīst — tas ir problemātiski, ka lēmumus par atļaujas piešķiršanu ĢMO Komisija joprojām pieņem, nesaņemot dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalstu, un produktu atļauju piešķiršanas kontekstā kopumā tas ir ļoti liels izņēmums, un tomēr tā ir kļuvusi par normu lēmumu pieņemšanai par atļaujas piešķiršanu attiecībā uz ĢM pārtiku un dzīvnieku barību;

AA. tā kā astotajā sasaukumā Eiropas Parlaments pieņēma pavisam 36 rezolūcijas, iebilstot pret atļauju laist tirgū ĢMO, ko paredzēts izmantot pārtikas un dzīvnieku barības vajadzībām (33 rezolūcijas), un pret atļauju audzēt Savienībā ĢMO (trīs rezolūcijas); tā kā devītajā sasaukumā Eiropas Parlaments jau ir pieņēmis 16 iebildumus pret atļauju laist tirgū ĢMO; tā kā atļaujas piešķiršana nevienam no attiecīgajiem ĢMO nav guvusi dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalstu; tā kā iemesli, kuru dēļ dalībvalstis neatbalsta atļaujas piešķiršanu, cita starpā attiecas arī uz piesardzības principa neievērošanu atļaujas piešķiršanas procesā un zinātniski nenoskaidrotiem jautājumiem saistībā ar riska novērtējumu;

AB. tā kā Komisija turpina piešķirt atļaujas izmantot ĢMO, kaut gan pati ir atzinusi, ka ir nepilnības demokrātijas ziņā, ka trūkst dalībvalstu atbalsta un ka Parlamentam ir iebildumi;

AC. tā kā nav jāmaina tiesību akti, lai Komisija varētu nepiešķirt atļauju izmantot ĢMO, ja nav dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta pārsūdzības komitejā ([23]),

1. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1829/2003 paredzētās īstenošanas pilnvaras;

([21]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx.
([22]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/.
([23]) Saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011 (6. panta 3. punktu) gadījumā, ja atļaujas piešķiršana negūst dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalstu pārsūdzības komitejā, Komisija "var pieņemt", nevis "pieņem" [īstenošanas akta projektu].

2. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts neatbilst Savienības tiesību aktiem, jo nav savienojams ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 mērķi, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 ([24]) paredzētajiem vispārējiem principiem ir nodrošināt pamatu, lai garantētu cilvēku dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu augsta līmeņa aizsardzību saistībā ar ĢM pārtiku un dzīvnieku barību, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību;

3. prasa Komisijai atsaukt īstenošanas lēmuma projektu;

4. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2020. gada 11. septembra vēstulē komitejas locekļiem beidzot atzina, ka ĢMO atļauju piešķiršanas lēmumos ir jāņem vērā ilgtspēja ([25]); tomēr pauž dziļu vilšanos, jo pa šo laiku Komisija ir turpinājusi piešķirt atļaujas importēt Savienībā ĢMO, lai gan Parlaments pret to joprojām iebilst un vairākums dalībvalstu balso pret šādu atļauju piešķiršanu;

5. aicina Komisiju absolūti steidzami panākt progresu saistībā ar ilgtspējas kritēriju noteikšanu, šajā procesā pilnībā iesaistot Parlamentu; aicina Komisiju sniegt informāciju par to, kā šis process tiks īstenots un kāds būs īstenošanas termiņš;

6. atkārtoti aicina Komisiju nepiešķirt atļauju izmantot pret herbicīdiem tolerantus ĢM kultūraugus, ja vien konkrētajā gadījumā nav vispusīgi izanalizēts ar atliekām saistītais veselības apdraudējums, un tas nozīmē, ka ir pilnībā jāizvērtē atliekas, kas rodas, ĢM kultūraugus apsmidzinot ar papildu herbicīdiem, un ka ir jāizvērtē herbicīdu noārdīšanās produkti un jebkāda to kombinētā ietekme, cita starpā arī ar pašu ĢM augu saistītā ietekme;

7. atkārtoti aicina Komisiju nepiešķirt atļauju importēt ĢM augus, ko paredzēts izmantot pārtikas un dzīvnieku barības vajadzībām, ja tie modifikācijas rezultātā ir kļuvuši toleranti pret herbicīda aktīvo vielu, kuru Savienībā nav atļauts izmantot;

8. aicina *EFSA* beidzot atzīt, ka dabiskie Bt toksīni būtiski atšķiras no tiem, kas ir sintētisko transgēnu ekspresijas rezultāts ĢM kultūraugos, un aicina *EFSA* plašāk novērtēt risku, lai pilnībā būtu ņemta vērā visa mijiedarbība un kombinētā ietekme, kura rodas starp Bt toksīniem, ĢM augiem un to sastāvdaļām, atliekām, kas veidojas pēc apsmidzināšanas ar papildu herbicīdiem, vidi, un plašāk novērtēt arī ietekmi uz veselību un pārtikas nekaitīgumu;

9. aicina *EFSA* vairs nepieņemt uz izolētiem proteīniem balstītus toksiskuma pētījumus, jo uzbūves un bioloģiskās iedarbības ziņā šādi proteīni, visticamāk, atšķirsies no paša auga sintezētajiem, un aicina *EFSA* pieprasīt, lai visi testi būtu veikti ar šūnām, kas iegūtas no ĢM augiem;

10. aicina *EFSA* pārliecināties, ka lauka izmēģinājumu vai siltumnīcu dati aptver pietiekami plašu agronomisko un vides apstākļu diapazonu, lai varētu novērtēt visu audzēšanas laikā gaidāmo spriedzes faktoru ietekmi uz gēnu ekspresiju un auga sastāvu;

11. aicina *EFSA* pārliecināties, ka lauka izmēģinājumu vai siltumnīcu dati aptver pietiekami plašu dažādu šķirņu klāstu, lai varētu novērtēt atšķirīga ģenētiskā fona ietekmi uz gēnu ekspresiju un auga sastāvu;

12. aicina *EFSA* pieprasīt datus par to, kā no ĢM augiem iegūtas pārtikas un dzīvnieku barības patēriņš ietekmē zarnu mikrobiomu;

13. vēlreiz mudina Komisiju ņemt vērā pienākumus, kas Savienībai jāpilda saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, piemēram, Parīzes Klimata nolīgumu, ANO KBD un ANO IAM;

([24]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

([25]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

14. vērš uzmanību uz to, ka grozījumos ([26]), ko attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 182/2011, Eiropas Parlaments 2020. gada 17. decembrī pieņēma kā pamatu sarunām ar Padomi, ir norādīts — bez dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta Komisija nedrīkst piešķirt atļauju izmantot ĢMO; uzstāj, ka Komisijai ar šo nostāju ir jārēķinās, un aicina Padomi turpināt darbu un steidzami pieņemt vispārēju pieeju, strādājot pie šī dosjē;

15. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

([26]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0364.